

Mulgedium alpinum Less.—La Molinassa.
Prenanthes purpurea L.—Monteixo, La Rebuira.
Leontodon pyrenaicus Gouan.—Ribera de Sotllo.
Hypochaeris maculata L.—La Rebuira.

Burgos 1 de Juliol de 1914.

NOTA NECROLÒGICA

PERE ALSIUS I TORRENT

Encara que les qualitats individuals que constitueixen la personalitat moral de cadascú, són per un ordinari, dó de la Providencia, que no està pas en nostra mà el triar-les; pró una orientació rectament donada i una cooperació constantment mantinguda, poden enlairar-les fins fer-les arribar al màxim de perfecció moral e intel·lectual, o bé per un contrari malmetre-les o fer-les estèrils en esperits superficials o mal endressats. Són com una herencia que podem avalorar més i més amb el treball personal i ben entesa economia, o la podèm dissipar amb la apatía o les disbauxes. Per això es, que la fesomia moral dels homes no cal tant cercar-la en la prevenció amb que hagin sigut regalats per la Naturalesa, relativa a l'abundor i calitat de dots personals; quant en el encertat aprofitament dels que tinguin rebuts, siguin molts o pocs, siguin excel·lents o vulgars.

En Pere Alsius, fill il·lustre de la vila de Banyoles, mort el 20 de Febrer a la edat de 75 anys, havent rebut els Sants Sagraments, juntà sortosament ambdues condicions. Enaltit per la Providencia amb una intel·ligencia clara i comprensiva, plegat amb una laboriositat extraordinaria, perfeccionà aquella constantment amb nous coneixements, i esmersà profitosament aquesta fins a les derreríes d'una llarga vida i ben aprofitada existencia. La lluminositat de la seva

intel·ligència'l feu avensar constantment en el camí de les ciències que conreuà, fins a donar-li un lloc entre els homes sabis; i la fortalesa de son caràcter no's rendí davant de cap mena de dificultats. L'Alsius era d'aquells homes cual mirada parla; al començar una explicació feia endevinar allò que volia fer coneixer; i la convicció amb que s'explicava la duia fins al fons de l'esperit dels qui se l'escoltaven.

Pró el séu talent ni era tancat per un exclusivisme misantròpic, ni menys inflat per la vanitat; era obert a tothom, i junt amb una gran bondat de caràcter que l'aplanaba a parlar amb el mateix afecte en el pobre que'n el ric.

Qualitats tan exímies «el conduiren (diu la *Gazeta Banyolina*) diferents vegades a Casa de la Vila, desempenyant-hi el càrrec d'Arcalde durant el bieni de 1889 a 1891. La seva gestió com a primera Autoritat civil de la població, fou de les més honrades, essent unànimament elogiada la seva conducta per totes les persones amants de la legalitat i de l'ordre públic» (1).

D'ençà que fou Llicenciat en Farmacia el 10 d'Octubre de 1861, obtenint el premi extraordinari de la Llicenciatura, i per tant el títol gratuïtament, i es posà a dirigir la farmacia coneguda per *a can Fina*, començà al ensemps una tasca científica, que semblaria més acomodada per a un home deslligat dels compromisos que treven a un diligent apotecari.

Caldría fer una ressenya massa llarga si volguéssim donar compte de la extensió i profit amb que conreuà sa intel·ligència privilegiada una pila de les branques de la sabiesa, palesament demostrat aquell per la munió d'escrits que donà a la estampa.

Com *historiògraf* publicà un «Ensaig històric sobre la vila de Banyoles» l'any 1872 a Barcelona, del que en 1895 feu una segona edició ampliada a Banyoles; obra que es un verdader arxíu de datos i biografies. Del mateix gènere són la «Reseña histórica descriptiva de Nuestra Señora del Mont» i el «Nomenclator geográfico-histórico de la provincia de Gerona desde la antigüedad al siglo xv»; obres premiades en els certamens de la *Asociación literaria de Gerona* l'any 1879 i 1882 respectivament. La segona fou feta en col·laboració amb D. Celestí Pujol i Camps.

Mes son esperit observador el guià preferentment envers l'estudi de la naturalesa, conreuant amb especialitat la Geologia i la Paleon-

(1) En el núm. del 28 de Febrer de 1915.

tologia, que'l capacitaren extraordinàriament per a els estudis prehistòrics, que li han donat nomenada en tot el món sabi. Fruit d'aquets estudis foren els treballs: «Breu ensaig geològic de la vila de Banyoles» i «L'estany de Banyoles», publicats l'any I de *La Renaixensa*; i els no menys erudits: «Estudios geológicos sobre la región central de la provincia de Gerona», «Efectos del volcanismo en la provincia de Gerona», i «Apuntes geológicos y geográficos de la provincia de Gerona», que ho foren en la «Revista de Gerona», volums 1, 2, 3 i 4.

Pro els escrits que més reputació de sabi i erudit li dongueren, particularment en l'extranger, son la monografia «Seriñá» y «Caldas de Malavella» en l'any 1882, una «Paleontología de la provincia de Gerona» en 1883, i el folletó titolat: «Seriña.—Reseña histórica desde la más remota antigüedad hasta los tiempos modernos», en 1893. Aquesta obra i el Museo d'objectes prehistòrics que anà recollint com a comprovants de les seves troballes i publicacions, (museo força visitat fins de sabis estrangers), han fet coneixer a Serinyà com localitat clàssica de descobriments prehistòrics, trovant-se en aital concepte en les bones obres de les nacions cultes.

Deixa ademés publicat un llarg estol d'articles literaris, científics, folk-lòrics, d'excursionisme... en diversos diaris i revistes de Catalunya, e inèdita una interessant obra intitolada «El Magdalense en la provincia de Gerona».

Res té doncs d'extrany que tan variats i extensos conexements fossen degudament apreciats per els homes de ciencia, i li valgueren els nomenaments de Soci Corresponent de la «Real Academia de la Historia» i de la de «Ciencias i Artes de Barcelona».

Totes quantes lloances se fassin d'en Alsius, reben nou resplendor al considerar-les avalorades i ressortint son mèrit per la fé viva, qu'amb sa sobirana claretat il·luminà les accions del home i del sabi, i la caritat qu'amb diví influxe ennoblí les seves relacions envers el pròxim. D'aquesta arrel brotava aquella nobleça de cor, aquell desinterès amb que acudia al auxili dels desgraciats. ¿No parla prou clar en aquet sentit l'afany i activitat que esmersà per a conseguir la fundació de l' Assil de les Germanetes dels Pobres, amb que compta la vila de Banyoles? ¿No ho diu ben alt el fet de que figuraba entre els devaners i més fervents socis de les Conferencies de Sant Vicens de Paül? I que dites manifestacions de son esperit cristià no eren un afecte sols de filantròpica commiseració, mes filla de ben arrelada convicció i efecte de vera caritat, ho demostra palesament l' esperit de sacrifici portat fins a la heroicitat quant ho demanaren les circumstan-

cies. Poden testimoniar-ho tans de fills de Banyoles, que contemplaren amb edificació i corpresos la seva arrogant figura visitant personalment als atacats de l'infecció colèrica l'any 1885, quant els mes coratjosos ni tan sols gosaren sortir de les cases llurs.

Altra revelació de son esperit profonament cristià ens la dóna la senzillesa i humilitat amb que's conduía en tots els seus actes, aixís públics, com privats. Ni l'enorgulliren els propis mèrits, ni li agradaren aparatoses manifestacions de sos descobriments científics. Pro ahon esclatà amb raigs més sobirans aquest esperit perfecte de humilitat cristiana, va esser el renunciar espontaniament al honorífic títol de Cavaller de la Ordre de Isabel la Catòlica, que per Reial Decret de 26 de Octubre de 1891 se li conferia.

Bé, molt bé, doncs, féren tots els estaments socials de Banyoles, en rendir el darrer tribut de respecte i d'admiració al il·lustre fill que perderen! Bé, molt bé pels que han proposat perpetuar el recort de qui donà son nom a la posteritat, mes també el de Banyoles arreu ahont se tracti de Ciències Naturals! La «Institució Catalana de Història Natural», aduc dins de la seva petitesa, vol compartir amb els banyolins, i amb tots els fills verament aimants de les glories patries, la veneració més sincera, al ensemps que de tot cor s'associa al condol i sentiment més íntim envers la família i parents del finat, i demana darrerament an els seus socis y amics una plegaria per a l'ànima del gran patrici en Pere Alsius i Torrent (A. C. S.)

JOAQUÍM M.^a DE BARNOLA, S. J.

Sarrià (Barcelona) Març, 1915.